

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- การคลัง, กระทรวง, สำนักวิจัยสหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ. 2543. ระเบียบเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การตรวจสอบภายใน หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติของคณะกรรมการตรวจสอบ ในรัฐวิสาหกิจ และพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543. (ม.ป.ท.).
- เจริญ เจษฎาวัดย์. 2543 ก. กระบวนการกำกับกิจการที่ดีเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ. กรุงเทพมหานคร: พอดี.
- เจริญ เจษฎาวัดย์. 2543 ข. การบริหารการตรวจสอบภายในกับ Audit committee. กรุงเทพมหานคร: พอดี.
- เจริญ เจษฎาวัดย์. 2545. การวางมาตรฐานธรรมาภิบาล SETTING GOOD GOVERNANCE STANDARDS. กรุงเทพมหานคร: พอดี.
- ชวลิต ธนะชานันท์. 2545. รวมบทความอุทิศแด่ ศ. สังเวียน อินทวิชัย. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ณรงค์ ปรีदानันท์. 2540. คณะอนุกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee). ในการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศครั้งที่ 15, หน้า 75 – 87. 27 - 28 มิถุนายน 2540.
- ณรงค์ ปรีदानันท์. 2543. “ผู้ตรวจสอบภายในควรรายงานต่อผู้ใดในองค์กร”, วารสารการกำกับดูแลกิจการที่ดี 3: 53 – 59.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2536. ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติของกรรมการที่เป็นอิสระ.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2540. บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัทจดทะเบียน. กรุงเทพมหานคร: บุญศิริการพิมพ์.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2541 ก. นโยบายส่งเสริมการแต่งตั้งกรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ. (ม.ป.ท.).
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2541 ข. แนวทางการปฏิบัติการตรวจสอบภายใน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บุญศิริการพิมพ์.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2541 ค. ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ.

- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2542 ก. ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนใน “ตลาดหลักทรัพย์ใหม่” (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2542.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2542 ข. ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2542.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2542 ค. แนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ (Best Practice Guidelines for Audit Committee). (ม.ป.ท.).
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2542 ง. แนวปฏิบัติของคณะกรรมการตรวจสอบ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บุญศิริการพิมพ์.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2543. “การแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูกิจการตามกฎหมายล้มละลาย.” แหล่งที่มา: http://www.set.or.th/th/about/rules/listing_decisions/
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2544 ก. การสำรวจเรื่อง คณะกรรมการตรวจสอบ ความคาดหวังที่เพิ่มและความรับผิดชอบที่ขยาย. (ม.ป.ท.).
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2544 ข. ข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง การรับหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน พ.ศ. 2544.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2544 ค. ข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง บัญชีรายชื่อบุคคลที่ตลาดหลักทรัพย์เห็นว่าไม่สมควรเป็นผู้บริหาร พ.ศ. 2544.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2546. ข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง การรับหลักทรัพย์จดทะเบียนใน “ตลาดหลักทรัพย์ใหม่” พ.ศ. 2546.
- นนทพล นิยมสมบุญ. 2540. คณะกรรมการตรวจสอบ – ทางเลือกเพื่อทางรอด. ในการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศครั้งที่ 15, หน้า 65 – 74. 27 - 28 มิถุนายน 2540.
- นพพร พงษ์ตันตกุล. 2546. โครงสร้างการเป็นเจ้าของและคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฤกษ์ฤทธิ์ เพชรวรกุล. 2544. การกำกับดูแลกิจการที่ดี: ศึกษาในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการตรวจสอบบริษัทจดทะเบียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรศักดิ์ ทุมมานนท์. 2543. คุณรู้จัก Creative accounting และคุณภาพกำไร แล้วหรือยัง? กรุงเทพมหานคร: ไอโอนิค อินเทอร์เน็ต รีซอสเซส.

- ศนิพร จันทรสถาพร. 2546. ปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความสัมพันธ์กับความมีประสิทธิผลในการกำกับดูแลกิจการ: มุมมองของผู้ตรวจสอบภายใน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริเดช สุชีวะ. 2541. การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก: แนวคิดการวิเคราะห์และการแปลความหมาย. ใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ), รวมบทความทางวิธีวิทยาการวิจัย เล่ม 2, หน้า 171 – 192. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. 2538. ศัพท์บัญชี. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: พี. เอ. ลีฟวิง.
- สังเวียน อินทวิชัย. 2545. "รวมบทความการกำกับดูแลกิจการที่ดี" ของศาสตราจารย์สังเวียน อินทวิชัย. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- สุพล ดรงค์วัฒนา. 2537. การวิเคราะห์ความถดถอย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตตา หนูนุกกติ และอมรรัตน์ ศรีวชิรานนท์. 2540. คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committees). ในการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศครั้งที่ 15, หน้า 89 – 97. 27 - 28 มิถุนายน 2540.
- อุษณา ภัทรมนตรี. 2547. การตรวจสอบภายในสมัยใหม่ (Modern Internal Auditing). กรุงเทพมหานคร: เทกซ์แอนด์เจอร์นัล พับลิเคชั่น.
- อุไรวรรณ อมรมิต. 2547. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Logistic Regression: ทางเลือกของการวิเคราะห์ความเสี่ยง [Online] แหล่งที่มา:
http://www.utcc.ac.th/devisions/academicaffairs/23rd/May_Aug/theme2nd.htm

ภาษาอังกฤษ

- Abbott, L. J., and Parker, S. 2000. Auditor Selection and Audit Committee Characteristics. Auditing: A Journal of Practice & Theory 19 (Fall): 47 – 66.
- Allison, D. L. 1994. Internal auditors and audit committees. Internal Auditor 51 (February): 50 – 55.
- Alston & Bird LLP. 2003. ALSTON+BIRD LLP Securities Law Advisory. [Online] Available from: <http://www.alston.com>

- American Institute of Certified Public Accountants. 2003. SEC Final Rule on Audit Committee Financial Experts [Online] Available from:
<http://www.aicpa.org/audcommctr/toolkits/19.htm>
- Beasley, M. S. 1996. An Empirical Analysis of the Relation Between the Board of Director Composition and Financial Statement Fraud. The Accounting Review 71 (October): 443 – 465.
- Beasley, M. S., Carcello, J. V., Hermanson, D. R., and Lapides, P. D. 2000. Fraudulent Financial Reporting: Consideration of Industry Traits and Corporate Governance Mechanisms. Accounting Horizons 75 (December): 441 – 454.
- Benston, G., J. and Hartgraves, A., L. 2002. Enron: what happened and what we can learn from it. Journal of Accounting and Public Policy 21 (Summer): 105 – 127.
- Blue Ribbon Committee. 1999. Report and Recommendations of the Blue Ribbon Committee on Improving the Effectiveness of Corporate Audit committees. The Business Lawyer 54 (May): 1067-1095.
- Bradbury, M., E. 1990. The Incentives for Voluntary Audit Committee Formation. Journal of Accounting and Public Policy 9: 19 – 36.
- Braiotta, L. 2002. Audit Committee Responsibilities: Lessons from Enron. [Online] Available from: <http://www.smartpros.com/x33341.xml>
- Carcello, J. V., and Neal, T. L. 2000. Audit Committee Composition and Auditor Reporting. Accounting Review 75 (October): 453 - 467.
- Carcello, J. V., Hermanson, D. R., and Neal, T. L. 2002 Disclosures in Audit Committee Charters and Reports. Accounting Horizons 16 (December): 291 – 304.
- Collier, P., A. 1993. Factors affecting the voluntary formation of audit committees in major UK listed companies. Accounting and Business Research 23: 421 – 430.
- Collier, P., and Gregory, A. 1999. Audit Committee Activity and Agency Costs. Journal of Accounting and Public Policy 18: 311 - 332.
- Craft, R. K. 2004. Violations of Classical Assumptions and Other Issues in Applied Econometrics. [Online] Available from:
http://www.suu.edu/faculty/craft/EC4260/Syl_S04.pdf [2004, September 21]
- Deli, D. N., and Gillan, S., L. 2000. On the demand for independent and active audit committees. Journal of Corporate Finance 6 (September): 427 – 445.

- Deloitte Touche Tohmatsu. 2003. Audit Committee Financial Expert Designation and Disclosure Practices Survey. (Online) Available from:
<http://www.deloitte.com/dtt/budget/0,1004,sid%253D21572%2526cid%253D43090,00.html>
- DeZoort, F. T., and Salterio, S. E. 2001. The Effects of Corporate Governance Experience and Financial - Reporting and Audit Knowledge on Audit Committee Members' Judgments. Auditing: A Journal of Practice & Theory 20 (September): 31 - 47.
- DeZoort, F. T., Hermanson, D. R., Archambeault, D. S., and Reed, S., A. 2002. Audit Committee Effectiveness: A Synthesis of The Empirical Audit Committee Literature. Journal of Accounting Literature 21: 38 – 75.
- Eichenseher, J. and Shields, D. 1985. Corporate director liability and monitoring preferences. Journal of Accounting and Public Policy 4: 13 – 31.
- Goodwin, J. 2003. The Relationship Between the Audit Committee and the Internal Audit Function: Evidence from Australia and New Zealand. International Journal of Auditing 7 (November): 263 – 278.
- Gupta, V. 2000. Regression explained in simple terms. [Online] Available from:
http://www.sci.csuhayward.edu/~esuess/Links/Software/RegressionExplained/regression_explained.doc
- Guy, D. M., and Burke, F. M. 2001. Characteristics of Effective Audit Committee Members. [Online] Available from:
http://www.boardmember.com/network/index.pl?section=1143&article_id=10944&show=article
- Institute of Internal Auditors. 2002. Practice Advisory 1110 – 2: Chief Audit Executive (CAE) Reporting Lines, Professional Framework. [Online] Available from:
<http://www.theiia.org/>
- Institute of Internal Auditors. 2004. Internal Auditing and the Audit Committee: Working Together Toward Common Goals. [Online] Available from:
http://www.theiia.org/index.cfm?doc_id=372

- Johnson, H. J. (n.d.) The relationship between internal auditing and the audit committee: A tool for mitigating risk. [Online] Available from:
http://www.theiia.org/iia/index.cfm?doc_id=376
- Klein, S., and Thronson, M. 2002. Best Practices For Audit Committee After Enron. [Online] Available from:
http://www.wib.org/wb_articles/corp_gov_dec02/best_pract_dec02.htm
- Lightle, S. S., and Bushong, J. G. 2000. The Role of Internal Audit in the Effort to Improve Audit Committee Effectiveness. The Ohio CPA Journal (October – December): 39 – 43.
- McMullen, D. A. 1996. Audit Committee Performance: An Investigation of the Consequences Associated with Audit Committees. Auditing: A Journal of Practice & Theory 15 (Spring): 87 – 103.
- McMullen, D. A., and Raghunandan, K. 1996. Enhancing audit committee effectiveness. Journal of Accountancy 182 (August): 78 - 81.
- Menon, K., and Williams, J. D. 1994. The Use of Audit Committee for Monitoring. Journal of Accounting and Public Policy 13: 121 - 139.
- Michael E. and Bradbury. 1990. The Incentives for Voluntary Audit Committee Formation. Journal of Accounting and Public Policy 9: 19 – 36.
- Morrison and Foerster. 2004. What Public Companies Need to Know About Sarbanes-Oxley. [Online] Available from: <http://www.mofo.com/practice/sarbanes.cfm>
- Nilanjana Palat. 2004. Internal Audit's Impact on Audit Committee Effectiveness. [Online] Available from:
<http://www.audit.executiveboard.com/Images/ADR/PDF/ADR1NPC02.pdf>
- Pincus, K., Rusbarsky, M., and Wong, J. 1989. Voluntary formation of corporate audit committees among NASDAQ firms. Journal of Accounting and Public Policy 8 (4): 239 – 265.
- Protiviti Inc. 2004. The Expanded Responsibilities of the Audit Committee: A New Mandate. [Online] Available from:
http://www.boardmember.com/network/index.pl?section=1097&article_id=11808&show=article

- Raghunandan, K., Rama, D. V., and Scarbrough, D. P. 1998. Accounting and Auditing Knowledge Level of Canadian Audit Committees: Some Empirical Evidence. Journal of International Accounting, Auditing & Taxation 7 (2): 181 – 194.
- Raghunandan, K., Read, W. J., and Rama, D. V. 2001. Audit Committee Composition, “Gray Directors,” and Interaction with Internal Auditing. Accounting Horizons 15 (June): 105-118.
- Reinstein, A., and Gabhart, D. R. 1987. The Internal Auditor’s Role in Public Sector Audit Committees. Public Budgeting & Finance (Summer): 72 – 80.
- Reitner, B., and Stuart, J. 2002. The Audit Committee after Enron. [Online] Available from: http://www.wib.org/wb_articles/dir_apr02/audit_apr02.htm
- Scarbrough, D. P., Rama, D. V., and Raghunandan, K. 1998. Audit Committee Composition and Interaction with Internal Auditing: Canadian Evidence. Accounting Horizons 12 (March): 51 - 62.
- Sweeney, P., and Vallario, C., W. 2002. NYSE sets audit committee on new road. Journal of Accountancy (November): 51 – 59.
- Vicknair, D., Hickman, K., and Carners, K. C. 1993. A Note on Audit Committee Independence: Evidence from the NYSE on “Grey” Area Directors. Accounting Horizons 7 (March): 53 – 57.
- Wagner, J., K. 2004. Audit Committees and Internal Auditors: A Veteran View. [Online] Available from: http://www.theiia.org/iia/index.cfm?doc_id=1417 [2004, April 5]

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

ประกาศคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
เรื่อง

ข้อกำหนดเพื่อการดำรงสถานะเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 2)

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 35 แห่งข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเกี่ยวกับการรับและเพิกถอนหลักทรัพย์จดทะเบียน ลงวันที่ 12 มีนาคม 2536 คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยออกข้อกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ 10 และข้อ 11 แห่งประกาศคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง ข้อกำหนดเพื่อการดำรงสถานะเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ลงวันที่ 4 ตุลาคม 2539

“ข้อ 10 บริษัทจดทะเบียนต้องจัดให้มีระบบการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) ที่ดี โดยบริษัทจดทะเบียนต้องมีคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) คณะหนึ่ง เพื่อกำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนให้ได้มาตรฐานและเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องตลอดระยะเวลาที่เป็นบริษัทจดทะเบียน โดยบุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติและชอบเขตการดำเนินงานตามประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยว่าด้วยคุณสมบัติและชอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ทั้งนี้ ให้บริษัทจดทะเบียนดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2542

การจัดให้มีระบบ
การกำกับดูแลกิจการ
และการแต่งตั้ง
คณะกรรมการ
ตรวจสอบ

ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบมีจำนวนน้อยกว่าตามที่กำหนดในประกาศดังกล่าวข้างต้น ให้บริษัทจดทะเบียนดำเนินการแต่งตั้งเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวนที่กำหนดภายใน 3 เดือนนับจากวันที่คณะกรรมการตรวจสอบมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนที่กำหนดไว้

ในกรณีที่บริษัทจดทะเบียนมีเหตุจำเป็นไม่อาจดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบได้ภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากตลาดหลักทรัพย์เห็นสมควรก็อาจผ่อนผันระยะเวลาการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบดังกล่าวได้ แต่ทั้งนี้ ระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่เกินกว่า 6 เดือนนับจากวันที่ครบกำหนดระยะเวลาตามที่กำหนดในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้วแต่กรณี

ให้บริษัทจดทะเบียนจัดทำและนำเสนอรายชื่อและชอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบต่อตลาดหลักทรัพย์ตามแบบที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด

ข้อ 11 บริษัทจดทะเบียนต้องจัดให้มีระบบการควบคุมภายใน (Internal Control) และการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ตลอดระยะเวลาที่เป็นบริษัทจดทะเบียน”

การจัดให้มีระบบ
การควบคุมภายใน

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 19 มกราคม 2541 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 19 มกราคม 2541

(ลงนาม) นายอมเรศ ศีลาอ่อน

(นายอมเรศ ศีลาอ่อน)

ประธานกรรมการ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เรื่อง

คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 5 (8) 8.1 แห่งข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเกี่ยวกับการรับและเพิกถอนหลักทรัพย์จดทะเบียน ลงวันที่ 12 มีนาคม 2536 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเกี่ยวกับการรับและเพิกถอนหลักทรัพย์จดทะเบียน (ฉบับที่ 5) ลงวันที่ 3 มกราคม 2539 และ (ฉบับที่ 8) ลงวันที่ 12 มกราคม 2541 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยออกข้อกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในประกาศนี้

“บริษัท” หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือบริษัทจดทะเบียน

“ญาติสนิท” หมายความว่า บุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต ทางการสมรส และโดยการจดทะเบียนตามกฎหมาย เช่น บิดา มารดา คู่สมรส บุตร พี่น้อง ลุง ป้า น้า อา รวมทั้งคู่สมรสของบุคคลดังกล่าว

“รายการที่เกี่ยวข้องกัน” หมายความว่า รายการที่เกี่ยวข้องกันตามประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และการเปิดเผยรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทจดทะเบียน

ข้อ 2 ให้คณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วยกรรมการของบริษัทซึ่งคณะกรรมการของบริษัทแต่งตั้งอย่างน้อย 3 คน เป็นกรรมการตรวจสอบและกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการบัญชีหรือการเงิน

ข้อ 3 กรรมการตรวจสอบ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้มีความเป็นอิสระ ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมทั้งในด้านการเงินและบริหารงานของบริษัท บริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

(2) ไม่เป็นผู้มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมทั้งในด้านการเงินและบริหารงานของบริษัท บริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทในระยะเวลา 1 ปีก่อนได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบ เว้นแต่คณะกรรมการของบริษัทได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วเห็นว่าความสัมพันธ์นั้นจะไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระของกรรมการตรวจสอบ

(3) ไม่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องหรือญาติสนิทของผู้บริหาร หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

(4) ไม่เป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นเป็นตัวแทนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกรรมการหรือ

ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

ข้อ 4 ลักษณะของรายการดังต่อไปนี้นี้อาจถือว่าเป็นรายการที่ไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระของกรรมการตรวจสอบตามข้อ 3

(1) รายการระหว่างกรรมการตรวจสอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมการตรวจสอบที่กระทำกับบริษัทจดทะเบียน บริษัทย่อย หรือบริษัทร่วมของบริษัทจดทะเบียน หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทดังกล่าวเกี่ยวกับการจัดหาสินค้าหรือบริการในกรณีที่

ก. การขายสินค้าและการให้บริการนั้นอยู่บนพื้นฐานของการดำเนินธุรกิจปกติและเป็นเงื่อนไขการค้าโดยทั่วไปที่กำหนดโดยมีหลักเกณฑ์ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ

ข. ราคาขายเป็นราคาที่เทียบเคียงได้กับราคาขายที่ให้ลูกค้ารายอื่นๆ

(2) ค่าที่ปรึกษาในด้านต่างๆ ที่กรรมการตรวจสอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมการตรวจสอบได้รับ หรือค่าบริการที่กรรมการตรวจสอบจ่ายให้แก่แต่ละรายการมีจำนวนต่ำกว่า 1 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.03 ของมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิของบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทย่อยตามที่เปิดเผยในงบการเงินล่าสุดที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีแล้วแต่กรณี ทั้งนี้แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

(3) ความช่วยเหลือทางการเงินที่กรรมการตรวจสอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมการตรวจสอบได้รับจากบริษัทจดทะเบียน บริษัทย่อย หรือบริษัทร่วมของบริษัทจดทะเบียน ตลอดจนจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทดังกล่าวที่เป็นธุรกิจปกติในฐานะเป็นสถาบันการเงิน

(4) การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์หรือการเข้าทำรายการที่เกี่ยวข้องกันซึ่งได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นแล้ว

(5) รายการใดๆ ตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด

ข้อ 5 ในการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ให้คณะกรรมการตรวจสอบปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามขอบเขตและวัตถุประสงค์ที่คณะกรรมการของบริษัทกำหนด

ข้อ 6 คณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำกับดูแลกิจการดังต่อไปนี้

(1) ดูแลรายงานทางการเงินของบริษัทให้ตรงต่อความเป็นจริง ครบถ้วน เพียงพอ และเชื่อถือได้

(2) ดูแลให้บริษัทมีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

(3) พิจารณา คัดเลือก และเสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีของบริษัท

(4) ดูแลให้บริษัทปฏิบัติตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(5) ดูแลไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการของบริษัทมอบหมาย

(7) จัดทำรายงานการกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งรายงานดังกล่าวต้องลงนามโดยประธานคณะกรรมการตรวจสอบ

ข้อ 7 คณะกรรมการตรวจสอบต้องจัดให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การพิจารณางบการเงิน และรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง หลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติทางบัญชี รวมถึงการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีที่สำคัญก่อนนำเสนอต่อคณะกรรมการของบริษัท เพื่อเผยแพร่แก่ผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไป

(2) การพิจารณาระบบการควบคุมภายใน แผนงานตรวจสอบ และการประเมินผลการตรวจสอบ

(3) การประสานงานกับผู้สอบบัญชีภายนอกและทบทวนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน

(4) การปฏิบัติตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(5) การพิจารณาทบทวนรายการที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ เช่น รายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทจดทะเบียน

(6) การปฏิบัติการณ์ใดก็ตามที่คณะกรรมการของบริษัทมอบหมาย

กรรมการตรวจสอบผู้ใดมีส่วนได้เสียใดๆ ในเรื่องที่พิจารณา ห้ามมิให้เข้าร่วมพิจารณาในเรื่องนั้น

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 19 มกราคม 2541 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 19 มกราคม 2541

(ลงนาม) นายสิงห์ ตังทตสวัสด์

(นายสิงห์ ตังทตสวัสด์)

กรรมการและผู้จัดการ

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.

ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เรื่อง

คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2542

โดยที่เห็นสมควรให้มีการปรับปรุงคุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) เพื่อให้บริษัทมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) ได้มาตรฐานและเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องตามความในข้อ 5 (8) 8.1 แห่งข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการเกี่ยวกับการรับและเพิกถอนหลักทรัพย์จดทะเบียน (ฉบับที่ 8) ลงวันที่ 19 มกราคม 2541

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ออกข้อกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2542 เป็นต้นไป

ผลบังคับใช้

ข้อ 2 ให้ยกเลิกประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ ลงวันที่ 19 มกราคม 2541

บทยกเลิก

ข้อ 3 ในประกาศนี้

นิยาม

“บริษัท” หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือบริษัทจดทะเบียน

“ญาติสนิท” หมายความว่า บุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต ทางการสมรส และโดยการจดทะเบียนตามกฎหมาย เช่น บิดา มารดา คู่สมรส บุตร พี่น้อง ลุง ป้า น้า อา รวมทั้งคู่สมรสของบุคคลดังกล่าว เป็นต้น

“รายการที่เกี่ยวข้องกัน” หมายความว่า รายการที่เกี่ยวข้องกันตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการดำเนินการเมื่อบริษัทจดทะเบียนมีรายการที่เกี่ยวข้องกัน

“บริษัทที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า ห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคลตามมาตรา 258 (3) ถึง (7) แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

ข้อ 4 คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ของบริษัทต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

องค์ประกอบของ
คณะกรรมการ
ตรวจสอบ

(1) เป็นกรรมการของบริษัท

(2) ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการของบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัท และ

(3) มีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน

ข้อ 5 ให้บริษัทแจ้งมติแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและจัดทำรายชื่อและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบตามแบบที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด และนำส่งต่อตลาดหลักทรัพย์โดยวิธีการตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการรายงานโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

การแจ้งรายชื่อ
และขอบเขต
การดำเนินงาน

ข้อ 6 ให้บริษัทนำส่งหนังสือรับรองและประวัติของกรรมการตรวจสอบต่อตลาดหลักทรัพย์ภายใน 3 วันนับแต่วันที่คณะกรรมการของบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทมีมติแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบ

การนำส่งหนังสือ
รับรองประวัติของ
กรรมการตรวจสอบ

ข้อ 7 กรรมการตรวจสอบต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

คุณสมบัติของ
กรรมการตรวจสอบ

(1) ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 5 ของทุนชำระแล้วของบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม หรือบริษัทที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ให้นับรวมหุ้นที่ถือโดยผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

(2) เป็นกรรมการที่ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงานในบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม บริษัทที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท รวมทั้งไม่เป็นลูกจ้าง พนักงาน หรือที่ปรึกษาที่ได้รับเงินเดือนประจำจากบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม บริษัทที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

(3) เป็นกรรมการที่ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมทั้งในด้านการเงินและบริหารงานของบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท และรวมถึงไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียในลักษณะดังกล่าวในเวลา 1 ปีก่อนได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบ ยกเว้นคณะกรรมการของบริษัทได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วเห็นว่าการเคยมีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียนั้นจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระของกรรมการตรวจสอบ

(4) เป็นกรรมการที่ไม่ใช่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องหรือญาติสนิทของผู้บริหาร หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

(5) เป็นกรรมการที่ไม่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นเป็นตัวแทนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกรรมการของบริษัท ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

(6) สามารถปฏิบัติหน้าที่และแสดงความเห็นหรือรายงานผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของบริษัทได้โดยอิสระ โดยไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องหรือญาติสนิทของบุคคลดังกล่าว

ข้อ 8 รายการดังต่อไปนี้ อาจถือเป็นรายการที่ไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระของกรรมการตรวจสอบ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาตามข้อ 7 (3)

(1) รายการระหว่างกรรมการตรวจสอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมการตรวจสอบที่กระทำกับบริษัท บริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทเกี่ยวกับการได้มาหรือจำหน่ายสินค้าหรือบริการตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(ก) การได้มาหรือจำหน่ายสินค้าหรือบริการนั้นอยู่บนพื้นฐานของการดำเนินธุรกิจปกติและเป็นเงื่อนไขการค้าโดยทั่วไปที่กำหนดโดยมีหลักเกณฑ์ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ และ

(ข) ราคาสินค้าหรือค่าบริการเป็นราคาที่เทียบเคียงได้กับราคาสินค้าหรือค่าบริการที่ให้ลูกค้ารายอื่น

(2) ความช่วยเหลือทางการเงินที่กรรมการตรวจสอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมการตรวจสอบได้รับจากบริษัท บริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทที่เป็นธุรกิจปกติในฐานะเป็นสถาบันการเงิน

(3) การทำรายการที่เกี่ยวข้องกันซึ่งได้ดำเนินการตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องแล้ว

(4) รายการอื่นตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด

ข้อ 9 คณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของบริษัท ดังต่อไปนี้

(1) สอบทานให้บริษัทมีการรายงานทางการเงินอย่างถูกต้องและเพียงพอ

(2) สอบทานให้บริษัทมีระบบการควบคุมภายใน (Internal Control) และการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล

(3) สอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท

(4) พิจารณา คัดเลือก เสนอแต่งตั้งและเสนอค่าตอบแทนผู้สอบบัญชีของบริษัท

(5) พิจารณาการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในกรณีที่เกิดรายการที่เกี่ยวข้องกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ให้มีความถูกต้องและครบถ้วน

(6) จัดทำรายงานการกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งรายงานดังกล่าวต้องลงนามโดย

รายการที่ไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระ

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ

(7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการของบริษัทมอบหมายด้วยความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการตรวจสอบมีความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการของบริษัทโดยตรง และคณะกรรมการของบริษัทยังคงมีความรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทต่อบุคคลภายนอก

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ ให้บริษัทจดทะเบียนแจ้งมติเปลี่ยนแปลงหน้าที่และจัดทำรายชื่อและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีการเปลี่ยนแปลงตามแบบที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด และนำส่งต่อตลาดหลักทรัพย์ภายใน 3 วันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยวิธีการตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการรายงานโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อ 10 ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบหากพบหรือมีข้อสงสัยว่ามีรายการหรือการกระทำดังต่อไปนี้ ซึ่งอาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท ให้คณะกรรมการตรวจสอบรายงานต่อคณะกรรมการของบริษัทเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในเวลาที่คณะกรรมการตรวจสอบเห็นสมควร

การรายงานต่อ
คณะกรรมการของ
บริษัทหรือหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง

(1) รายการที่เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์

(2) การทุจริต หรือมีสิ่งผิดปกติหรือมีความบกพร่องที่สำคัญในระบบการควบคุมภายใน

(3) การฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท

หากคณะกรรมการของบริษัทหรือผู้บริหารไม่ดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไขภายในเวลาตามวรรคหนึ่ง กรรมการตรวจสอบรายใดรายหนึ่งอาจรายงานว่ามีรายการหรือการกระทำตามวรรคหนึ่งต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือตลาดหลักทรัพย์

ประกาศ ณ วันที่ 28 มิถุนายน 2542

(นายสิงห์ ตังทัตสวัสดิ์)

กรรมการและผู้จัดการ

ภาคผนวก ง.

ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เรื่อง

คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนใน “ตลาดหลักทรัพย์ใหม่” (ฉบับที่ 1)

พ.ศ. 2542

โดยที่เห็นสมควรให้มีการปรับปรุงคุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ใน “ตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (Market for Alternative Investment) เพื่อให้บริษัทมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) ได้มาตรฐานและเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องตามความในข้อ 5 (8) 8.1 แห่งข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง การรับหลักทรัพย์จดทะเบียนใน “ตลาดหลักทรัพย์ใหม่” (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2542 ลงวันที่ 9 กรกฎาคม 2542

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ออกข้อกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 9 กรกฎาคม 2542 เป็นต้นไป

ข้อ 2 ในประกาศนี้

“บริษัท” หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือบริษัทจดทะเบียน

“ญาติสนิท” หมายความว่า บุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตทางการสมรส และโดยการจดทะเบียนตามกฎหมาย เช่น บิดา มารดา คู่สมรส บุตร พี่น้อง ลูกพี่ น้อง รวมทั้งคู่สมรสของบุคคลดังกล่าว เป็นต้น

“รายการที่เกี่ยวข้องกัน” หมายความว่า รายการที่เกี่ยวข้องกันตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการดำเนินการเมื่อบริษัทจดทะเบียนมีรายการที่เกี่ยวข้องกัน

“บริษัทที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า ห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคลตามมาตรา 258 (3) ถึง (7) แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

ข้อ 3 คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ของบริษัทต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

(1) เป็นกรรมการของบริษัท

(2) ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการของบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัท และ

(3) มีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน โดยกรรมการตรวจสอบจำนวนไม่น้อยกว่า 2 คนต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 6

เมื่อหุ้นสามัญของบริษัทซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์เป็นเวลา 3 ปีแล้วให้กรรมการ

ผลบังคับใช้

นियาม

องค์ประกอบของ
คณะกรรมการ
ตรวจสอบ

ตรวจสอบทุกคนมีคุณสมบัติตามข้อ 6

ข้อ 4 ให้บริษัทแจ้งมติแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและจัดทำรายชื่อและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบตามแบบที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด และนำส่งต่อตลาดหลักทรัพย์โดยวิธีการตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการรายงานโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

การแจ้งรายชื่อ
และขอบเขต
การดำเนินงาน

ข้อ 5 ให้บริษัทนำส่งหนังสือรับรองและประวัติของกรรมการตรวจสอบต่อตลาดหลักทรัพย์ภายใน 3 วันนับแต่วันที่คณะกรรมการของบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทมีมติแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบ

การนำส่งหนังสือ
รับรองประวัติของ
กรรมการตรวจสอบ

ข้อ 6 กรรมการตรวจสอบต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

คุณสมบัติของ
กรรมการตรวจสอบ

(1) ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 5 ของทุนชำระแล้วของบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม หรือบริษัทที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ให้นับรวมหุ้นที่ถือโดยผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

(2) เป็นกรรมการที่ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงานในบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม บริษัทที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท รวมทั้งไม่เป็นลูกจ้าง พนักงาน หรือที่ปรึกษาที่ได้รับเงินเดือนประจำจากบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม บริษัทที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

(3) เป็นกรรมการที่ไม่ได้มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมทั้งในด้านการเงินและบริหารงานของบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท และรวมถึงไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียในลักษณะดังกล่าวในเวลา 1 ปีก่อนได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบ ยกเว้นคณะกรรมการของบริษัทได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วเห็นว่าการเคยมีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียนั้นจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระของกรรมการตรวจสอบ

(4) เป็นกรรมการที่ไม่ใช่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องหรือญาติสนิทของผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

(5) เป็นกรรมการที่ไม่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นเป็นตัวแทนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกรรมการของบริษัท ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

(6) สามารถปฏิบัติหน้าที่และแสดงความเห็นหรือรายงานผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของบริษัทได้โดยอิสระ โดยไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องหรือญาติสนิทของบุคคลดังกล่าว

ข้อ 7 รายการดังต่อไปนี้ อาจถือเป็นรายการที่ไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระของกรรมการตรวจสอบ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาตามข้อ 6 (3)

(1) รายการระหว่างกรรมการตรวจสอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมการตรวจสอบที่กระทำกับบริษัท บริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท เกี่ยวกับการได้มาหรือจำหน่ายสินค้าหรือบริการตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(ก) การได้มาหรือจำหน่ายสินค้าหรือบริการนั้นอยู่บนพื้นฐานของการดำเนินธุรกิจปกติและเป็นเงื่อนไขการค้าโดยทั่วไปที่กำหนดโดยมีหลักเกณฑ์ชัดเจน และเป็นที่เปิดเผยม และ

(ข) ราคาสินค้าหรือค่าบริการเป็นราคาที่เทียบเคียงได้กับราคาสินค้าหรือค่าบริการที่ให้ลูกค้ารายอื่น

(2) ความช่วยเหลือทางการเงินที่กรรมการตรวจสอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมการตรวจสอบได้รับจากบริษัท บริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทที่เป็นธุรกิจปกติในฐานะเป็นสถาบันการเงิน

(3) การทำรายการที่เกี่ยวข้องกันซึ่งได้ดำเนินการตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องแล้ว

(4) รายการอื่นตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด

ข้อ 8 คณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของบริษัท ดังต่อไปนี้

(1) สอบทานให้บริษัทมีการรายงานทางการเงินอย่างถูกต้องและเพียงพอ

(2) สอบทานให้บริษัทมีระบบการควบคุมภายใน (Internal Control) และการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล

(3) สอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท

(4) พิจารณา คัดเลือก เสนอแต่งตั้งและเสนอค่าตอบแทนผู้สอบบัญชีของบริษัท

(5) พิจารณาการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในกรณีที่เกิดรายการที่เกี่ยวข้องกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ให้มีความถูกต้องและครบถ้วน

(6) จัดทำรายงานการกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งรายงานดังกล่าวต้องลงนามโดยประธานคณะกรรมการตรวจสอบ

รายการที่ไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระ

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ

(7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการของบริษัทมอบหมายด้วยความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการตรวจสอบมีความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการของบริษัทโดยตรง และคณะกรรมการของบริษัทยังคงมีความรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทต่อบุคคลภายนอก

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ ให้บริษัทจดทะเบียนแจ้งมติเปลี่ยนแปลงหน้าที่และจัดทำรายชื่อและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีการเปลี่ยนแปลงตามแบบที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด และนำส่งต่อตลาดหลักทรัพย์ภายใน 3 วันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยวิธีการตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการรายงานโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อ 9 ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบหากพบหรือมีข้อสงสัยว่ามีรายการหรือการกระทำดังต่อไปนี้ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท ให้คณะกรรมการตรวจสอบรายงานต่อคณะกรรมการของบริษัทเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในเวลาที่คณะกรรมการตรวจสอบเห็นสมควร

- (1) รายการที่เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์
- (2) การทุจริต หรือมีสิ่งผิดปกติหรือมีความบกพร่องที่สำคัญในระบบการควบคุมภายใน
- (3) การฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท

หากคณะกรรมการของบริษัทหรือผู้บริหารไม่ดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไขภายในเวลาตามวรรคหนึ่ง กรรมการตรวจสอบรายใดรายหนึ่งอาจรายงานว่ามีรายการหรือการกระทำตามวรรคหนึ่งต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือตลาดหลักทรัพย์

ประกาศ ณ วันที่ 28 มิถุนายน 2542

(นายสิงห์ ตังห์ตัสวัสดิ์)
กรรมการและผู้จัดการ

การรายงานต่อ
คณะกรรมการของ
บริษัทหรือหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก จ.

แนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบ
(Best Practice Guidelines for Audit Committee)

(บจ/ร 25-00)

1. บทนำ

ภายใต้ภาวะการบริหารงานที่มีความซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว กิจการมีความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องมีการปรับปรุงการจัดการให้ดีขึ้นต่อไปเรื่อยๆ เพื่อให้ในที่สุดมีการจัดการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลที่ดีที่สุด จนกระทั่งได้รับการยอมรับจากผู้ลงทุน และผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไปว่า กิจการมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance)

ในปัจจุบันคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ซึ่งเป็นคณะกรรมการชุดย่อยของคณะกรรมการบริษัท เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางว่าเป็นเครื่องมือหรือเป็นกลไกที่สำคัญอันหนึ่งซึ่งกิจการจำเป็นต้องจัดตั้งขึ้นเพื่อให้กิจการมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี คณะกรรมการตรวจสอบในฐานะกรรมการที่เป็นอิสระจะช่วยแบ่งเบาภาระของคณะกรรมการบริษัทเพื่อให้เกิดความคล่องตัวต่อการจัดการ การให้วิสัยทัศน์ และการให้ความเห็นที่ตรงไปตรงมาต่อรายงานทางการเงินและระบบการควบคุมภายใน ตลอดจนการเอื้อโอกาสให้ฝ่ายจัดการและผู้สอบบัญชีได้มีการปรึกษาหารือเพื่อจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและเพื่อให้รายงานทางการเงินมีการเปิดเผยอย่างครบถ้วน ถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐานและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลให้รายงานทางการเงินมีความน่าเชื่อถือ มีคุณภาพที่ดี และมีมูลค่าเพิ่มต่อองค์กรในที่สุด

การดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบจะมีประสิทธิภาพได้ ถ้าหากคณะกรรมการตรวจสอบได้มีการกำหนดหรือจัดการไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ คุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบ ระเบียบการประชุม หน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบ หน้าที่และความรับผิดชอบต่อผู้ตรวจสอบภายในและผู้สอบบัญชี และการสื่อสารกับคณะกรรมการบริษัท การที่องค์กรจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบก็เช่นกัน จำเป็นที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องรู้และเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ บทบาท และหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือต่อการทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบ การให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการตรวจสอบอย่างเต็มที่เกี่ยวกับการให้สารสนเทศที่ต้องการ ทรัพยากร และการดำเนินการจากฝ่ายจัดการ

ตลาดหลักทรัพย์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาบทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบ แนวทางปฏิบัติที่ดีสำหรับคณะกรรมการตรวจสอบนี้มีความตั้งใจเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ การประสานงานระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบกับผู้ตรวจสอบภายในและผู้สอบบัญชี เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

คณะกรรมการตรวจสอบคือคณะกรรมการชุดย่อยของคณะกรรมการบริษัทที่เข้ามาช่วยคณะกรรมการให้ปฏิบัติงานในประเด็นที่อาจถูกมองข้ามและเพื่อให้กิจการมีระบบการกำกับดูแลที่ดี วัตถุประสงค์ของแนวทางปฏิบัติที่ดีสำหรับการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบได้ถูกกำหนดไว้อย่างกว้างๆ ให้สะท้อนถึงความสำคัญของบทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบ

กรรมการ ผู้บริหาร ผู้สอบบัญชี และผู้ตรวจสอบภายใน เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบสามารถช่วยให้บุคคลดังกล่าวบรรลุถึงความรับผิดชอบทางกฎหมายและการจัดการอย่างมืออาชีพ

การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบมุ่งหวังถึงการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินการ และการเพิ่มมูลค่าให้องค์กร ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อ

(1) ความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินเพิ่มมากขึ้น

(2) ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทที่เพิ่มมากขึ้น โดยคณะกรรมการจะคำนึงถึงความรับผิดชอบของตนต่อ

2.1 การรายงานข้อมูลทางการเงิน

2.2 การเลือกใช้นโยบายทางบัญชีที่เหมาะสม

2.3 การบริหารทางการเงิน

2.4 ระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน

2.5 การกำหนดกลยุทธ์และนโยบายทางธุรกิจ

2.6 การปฏิบัติตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.7 การจัดการและการควบคุมความเสี่ยงทางธุรกิจ

(3) ภาระของคณะกรรมการลดน้อยลง โดยการมอบหมายอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรายงานทางการเงิน การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในให้คณะกรรมการตรวจสอบ ทั้งนี้จะเอื้อโอกาสให้คณะกรรมการบริษัทได้พิจารณาเรื่องต่างๆ ในด้านลึก และเพิ่มประสิทธิภาพต่อการบริหารงานในด้านอื่นๆ

(4) ปรับปรุงหน้าที่และกระบวนการของการตรวจสอบภายในและภายนอก และปรับปรุงให้การสื่อสารระหว่างกรรมการ ฝ่ายตรวจสอบภายใน และผู้สอบบัญชีมีประสิทธิภาพมากขึ้น

- (5) เชื้อโอกาสให้มีการประชุมอย่างเป็นทางการระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายจัดการทางการเงิน
- (6) เสริมสร้างความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบภายในและหน่วยงานตรวจสอบภายในให้สามารถแสดงความเห็นได้อย่างตรงไปตรงมา ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่สูงขึ้น
- (7) เสริมสร้างให้ผู้สอบบัญชีดำรงความเป็นอิสระ และวางกรอบงานให้ผู้สอบบัญชีสามารถแสดงความเห็นได้อย่างตรงไปตรงมาในกรณีที่น่าจะเกิดความขัดแย้งกับฝ่ายจัดการ
- (8) คุณภาพของรายงานการตรวจสอบภายในดีขึ้น
- (9) ความแข็งแกร่งในบทบาทและอำนาจของกรรมการจากภายนอก
- (10) เสริมสร้างความเข้าใจของกรรมการเกี่ยวกับขอบเขตของการตรวจสอบที่ถูกกำหนดไว้

3. องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ

(1) ประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระอย่างน้อย 3 คน โดยจำนวนสมาชิกควรขึ้นอยู่กับขนาดขอบเขตความรับผิดชอบ และควรมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยทั่วไปจำนวนสมาชิกจะอยู่ระหว่าง 3-5 คน

(2) กรรมการตรวจสอบจะต้องมีความชำนาญที่เหมาะสมตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยสมาชิกกรรมการตรวจสอบทุกคนไม่จำเป็นต้องถูกคาดหวังว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบัญชีหรือการเงิน เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบสามารถเรียกหาคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญอิสระเฉพาะด้านได้ แต่ต้องเป็นผู้ที่สามารถตั้งคำถามได้อย่างตรงประเด็น และสามารถตีความและประเมินผลของคำตอบที่ได้รับ

(3) กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คนที่มีความรู้ความเข้าใจหรือมีประสบการณ์ด้านการบัญชีหรือการเงิน และมีความรู้ต่อเนื่องเกี่ยวกับเหตุที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของการรายงานทางการเงิน ซึ่งจะมีผลให้การดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากหน้าที่หลักของคณะกรรมการตรวจสอบที่ได้รับมอบหมายคือสอบทานการรายงานทางการเงินให้มีคุณภาพที่ดีที่สุด

(4) กรรมการตรวจสอบต้องสามารถอุทิศเวลาอย่างเพียงพอในการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

(5) กรรมการตรวจสอบควรได้รับการอบรมและเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น และควรได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของคณะกรรมการตรวจสอบ

(6) การแต่งตั้ง

6.1 กรรมการตรวจสอบ

- คณะกรรมการบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการตรวจสอบ โดยกรรมการตรวจสอบจะต้องเป็นกรรมการบริษัท

- ในกรณีที่มีการเสนอชื่อกรรมการตรวจสอบให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติ บริษัทควรเปิดเผยรายชื่อ ประวัติ พร้อมทั้งมีข้อความระบุว่าผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งมีคุณสมบัติและมีความเป็นอิสระตามที่กำหนดในหนังสือเชิญประชุม

- เมื่อกรรมการตรวจสอบครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือมีเหตุใดที่กรรมการตรวจสอบไม่สามารถอยู่ได้จนครบวาระ มีผลให้จำนวนสมาชิกน้อยกว่าจำนวนที่กำหนดคือ 3 คน คณะกรรมการบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นควรแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบรายใหม่ให้ครบถ้วนในทันทีหรืออย่างช้าภายใน 3 เดือนนับแต่วันที่จำนวนสมาชิกไม่ครบถ้วน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

6.2 ประธานกรรมการตรวจสอบ

- การเลือกประธานกรรมการตรวจสอบควรพิจารณาอย่างรอบคอบถึงคุณสมบัติที่สามารถเป็นแกนนำได้ เนื่องจากประธานกรรมการตรวจสอบเป็นบุคคลที่จะให้ความมั่นใจในความมีประสิทธิภาพโดยรวมของคณะกรรมการตรวจสอบ มีผลต่อการวางแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นผู้นำในการประชุมให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง

- คณะกรรมการตรวจสอบหรือคณะกรรมการบริษัทเป็นผู้คัดเลือกสมาชิกคณะกรรมการตรวจสอบ 1 ท่านให้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการตรวจสอบ

6.3 เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ

- เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบควรถูกแต่งตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับการนัดหมายการประชุม จัดเตรียมวาระการประชุม นำส่งเอกสารประกอบการประชุม และบันทึกรายงานการประชุม

- เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบอาจเป็นเลขานุการบริษัท (Company Secretary) หรือผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบภายใน (Chief of Internal Audit) หรือในกรณีที่เป็นกิจการขนาดเล็ก อาจพิจารณาให้ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน (Chief Financial Officer) เป็นเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ

- เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

(7) การพ้นจากตำแหน่ง

7.1 หมายถึงการพ้นสภาพการเป็นกรรมการบริษัท หรือการครบวาระการดำรงตำแหน่งตามที่กำหนด หรือการลาออก หรือการถูกถอดถอน

7.2 ในกรณีกรรมการตรวจสอบลาออกก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่ง กรรมการตรวจสอบควรแจ้งต่อบริษัทล่วงหน้า 1 เดือน พร้อมเหตุผล เพื่อคณะกรรมการบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้น

จะได้พิจารณาแต่งตั้งกรรมการอื่นที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ทดแทนบุคคลที่ลาออก ให้บริษัทแจ้งการลาออกพร้อมส่งสำเนาหนังสือลาออกให้ตลาดหลักทรัพย์ทราบด้วย

7.3 ในกรณีกรรมการตรวจสอบถูกถอดถอนก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่ง ให้บริษัทแจ้งการถูกถอดถอน พร้อมสาเหตุให้ตลาดหลักทรัพย์ทราบ ทั้งนี้ กรรมการตรวจสอบที่ถูกถอดถอนอาจชี้แจงถึงสาเหตุดังกล่าวให้ตลาดหลักทรัพย์ทราบได้

(8) วาระการดำรงตำแหน่ง

8.1 ควรกำหนดวาระกรรมการตรวจสอบไว้แน่นอนและมีระยะเวลาพอสมควรระหว่าง 2 - 5 ปี เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานของกรรมการตรวจสอบ

8.2 กรรมการตรวจสอบอาจได้รับการแต่งตั้งต่อไปได้อีกวาระหนึ่งตามที่คณะกรรมการบริษัทหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นเห็นว่าเหมาะสม แต่ไม่ควรได้รับการต่อวาระโดยอัตโนมัติ

8.3 ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบรายใหม่ๆ เพื่อให้มีการนำความคิดใหม่ๆ เข้ามาในคณะกรรมการตรวจสอบ

4. คุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบ

(1) กรรมการตรวจสอบต้องมีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ต่อไปนี้

1.1 ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 5 ของทุนชำระแล้วของบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม หรือบริษัทที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ไม่นับรวมหุ้นที่ถือโดยผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

1.2 - เป็นกรรมการที่ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงานในบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม บริษัทที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

- เป็นกรรมการที่ไม่เป็นลูกจ้าง พนักงาน หรือที่ปรึกษาที่ได้รับเงินเดือนประจำจากบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม บริษัทที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท เช่น กรรมการผู้จัดการ (Chief Executive Officer) ของบริษัท ไม่สามารถเป็นกรรมการตรวจสอบได้เนื่องจากกรรมการผู้จัดการเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหาร เป็นต้น

1.3 - เป็นกรรมการที่ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมทั้งในด้านการเงินและการบริหารงานของบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

- เป็นกรรมการที่ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียในลักษณะข้างต้นมาก่อนในระยะเวลา 1 ปี ก่อนได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบ เว้นแต่คณะกรรมการบริษัทได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วเห็นว่า การเคยมีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียนั้นจะไม่มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติหน้าที่ และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระ

1.4 เป็นกรรมการที่ไม่ใช่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องหรือญาติสนิทของผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

1.5 เป็นกรรมการที่ไม่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นเป็นตัวแทนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของ กรรมการบริษัทผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

1.6 สามารถปฏิบัติหน้าที่ แสดงความเห็นหรือรายงานผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท โดยไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องหรือญาติสนิทของบุคคลดังกล่าว

(2) ผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึงรวมถึง ผู้ที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับบริษัท จนทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างอิสระหรือคล่องตัว เช่น ชัฟฟลายเออร์ ลูกค้า เจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องทางธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ เป็นต้น

5. ความเป็นอิสระ

(1) **ความเห็นที่เป็นอิสระ** หมายความว่า การแสดงความเห็นหรือรายงานได้อย่างเสรีตามภารกิจที่ได้มอบหมาย โดยไม่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ใดๆ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือตำแหน่งหน้าที่ และไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด รวมถึงไม่มีสถานการณ์ใดๆ ที่จะมาบีบบังคับให้ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้ตามที่พึงจะเป็น

(2) กรณีที่ถือว่าปฏิบัติภารกิจโดยขาดความเป็นอิสระ เช่น กรรมการตรวจสอบอยู่ภายใต้อิทธิพลของกรรมการบริษัท ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ของบริษัท เป็นต้น ไม่ว่าจะด้วยความคุ้นเคย ความเกรงใจ หรือด้วยเหตุผลใดๆ ที่ส่งผลให้การปฏิบัติภารกิจเป็นไปตามความต้องการของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้น จนทำให้เกิดเหตุการณ์ดังนี้

2.1 ละเว้นไม่ปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมาย

2.2 ยอมรับข้อเสนอหรือกระทำการใดๆ ในสิ่งที่ไม่ควรกระทำและมีผลทำให้บริษัทและผู้ถือหุ้นเสียหาย หรือสูญเสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับ

2.3 ไม่แสดงความเห็น หรือไม่เสนอรายงานต่อคณะกรรมการหรือต่อผู้ถือหุ้นอย่างตรงไปตรงมา

2.4 ไม่มีการประสานงาน ปรึกษาหารือ หรือไม่ให้ความร่วมมือกับกรรมการ ฝ่ายบริหาร หรือเจ้าหน้าที่ของบริษัทที่ตนปฏิบัติภารกิจอยู่

(3) รายการที่อาจถือว่าไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระของกรรมการตรวจสอบ

(4) รายการระหว่างกรรมการตรวจสอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมการตรวจสอบที่กระทำกับบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทเกี่ยวกับการได้มาหรือจำหน่ายสินค้าหรือบริการตามเงื่อนไขดังนี้

4.1 การได้มาหรือจำหน่ายสินค้าหรือบริการนั้นอยู่บนพื้นฐานของการดำเนินธุรกิจปกติ และเป็นเงื่อนไขการค้าโดยทั่วไปที่กำหนดโดยมีหลักเกณฑ์ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ และ

4.2 ราคาสินค้าหรือบริการเทียบเคียงได้กับราคาสินค้าหรือค่าบริการที่ให้ลูกค้ารายอื่น

(5) ความช่วยเหลือทางการเงินที่กรรมการตรวจสอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมการตรวจสอบได้รับจากบริษัท บริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทที่เป็นธุรกิจปกติในฐานะเป็นสถาบันการเงิน

(6) รายการใดๆ ที่เข้าข่ายรายการที่เกี่ยวข้องกันซึ่งได้ดำเนินการตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องแล้ว

(7) รายการอื่นตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด

6. หน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบ

(1) หน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

6.1 กำหนดโดยคณะกรรมการบริษัท และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบ โดยคำนึงถึงขนาด ความซับซ้อนของบริษัท ลักษณะของอุตสาหกรรม และโครงสร้างของคณะกรรมการ

6.2 ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร และต้องเปิดเผยให้ผู้ถือหุ้นทราบ

6.3 มีการสอบทานและปรับเปลี่ยนหน้าที่ให้เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

6.4 ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ ให้บริษัทแจ้งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวต่อตลาดหลักทรัพย์

6.5 หน้าที่ที่สำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบ ได้แก่

ก. สอบทานให้บริษัทมีการรายงานทางการเงินอย่างถูกต้องและเปิดเผยอย่างเพียงพอ โดยการประสานงานกับผู้สอบบัญชีภายนอกและผู้บริหารที่รับผิดชอบจัดทำรายงานทางการเงินทั้งรายไตรมาสและประจำปี คณะกรรมการตรวจสอบอาจเสนอแนะให้ผู้สอบบัญชีสอบทานหรือตรวจสอบรายการใดๆ ที่เห็นว่าจำเป็นและเป็นเรื่องสำคัญในระหว่างการตรวจสอบบัญชีของบริษัทก็ได้

ข. สอบทานให้บริษัทมีระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิผล โดยสอบทานร่วมกับผู้สอบบัญชีภายนอกและผู้ตรวจสอบภายใน (ถ้ามี)

ค. สอบทานการปฏิบัติของบริษัทให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท

ง. พิจารณาคัดเลือกและเสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีของบริษัท รวมถึงพิจารณาเสนอคำตอบแทนของผู้สอบบัญชี โดยคำนึงถึงความน่าเชื่อถือ ความเพียงพอของทรัพยากร และปริมาณงานตรวจสอบของสำนักงานตรวจสอบบัญชานั้น รวมถึงประสบการณ์ของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ทำการตรวจสอบบัญชีของบริษัท

จ. พิจารณาการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในกรณีที่เกิดรายการเกี่ยวโยงหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์นี้มีความถูกต้องและครบถ้วน

ข. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมายและคณะกรรมการตรวจสอบเห็นชอบด้วย เช่น ทบทวนนโยบายการบริหารทางการเงินและการบริหารความเสี่ยง ทบทวนการปฏิบัติตามจรรยาบรรณทางธุรกิจของผู้บริหาร ทบทวนร่วมกับผู้บริหารของบริษัทในรายงานสำคัญที่ต้องเสนอต่อสาธารณชนตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ บทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร เป็นต้น

จ. จัดทำรายงานกิจกรรมของคณะกรรมการตรวจสอบโดยเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งรายงานดังกล่าวลงนามโดยประธานกรรมการตรวจสอบรายการดังกล่าวควรประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

- ความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำและการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินของบริษัทถึงความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือได้

- ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของบริษัท

- เหตุผลที่เชื่อว่าผู้สอบบัญชีของบริษัทเหมาะสมที่จะได้รับการแต่งตั้งต่อไปอีกวาระหนึ่ง

- ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท

- รายงานอื่นใดที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบ ภายใต้ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท

1.6 คณะกรรมการตรวจสอบอาจแสวงหาความเห็นที่เป็นอิสระจากที่ปรึกษาทางวิชาชีพอื่นใดเมื่อเห็นว่าจำเป็น ด้วยค่าใช้จ่ายของบริษัท

(2) ความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบมีความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการบริษัทตามหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท ในขณะที่ความรับผิดชอบในกิจกรรมทุกประการของบริษัทต่อบุคคลภายนอกยังคงเป็นของคณะกรรมการบริษัททั้งคณะ

7. การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ

(1) วาระการประชุม

1.1 ในการประชุมแต่ละครั้งควรกำหนดวาระการประชุมไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน และนำส่งเอกสารประกอบการประชุมให้คณะกรรมการตรวจสอบและผู้เข้าร่วมประชุมเป็นการล่วงหน้าด้วยระยะเวลาพอสมควร เพื่อให้มีเวลาในการพิจารณาเรื่องต่างๆ หรือเรียกขอข้อมูลประกอบการพิจารณาเพิ่มเติม

1.2 คณะกรรมการตรวจสอบควรจัดให้มีการประชุม เพื่อพิจารณาในเรื่องต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายดังต่อไปนี้

- การพิจารณางบการเงินและรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง หลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติทางบัญชี การปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี การดำรงอยู่ของกิจการ การเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีที่สำคัญ รวมถึงเหตุผลของฝ่ายจัดการเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายบัญชีก่อนนำเสนอคณะกรรมการบริษัทเพื่อเผยแพร่แก่ผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไป

- การพิจารณาระบบการควบคุมภายใน (Internal Control) และการตรวจสอบภายใน (Internal Audit)

- การพิจารณาบททวนแผนการตรวจสอบภายในประจำปี (Audit Plan) ของบริษัท ขั้นตอนการประสานงานของแผนการตรวจสอบที่เกี่ยวข้องต่างๆ และการประเมินผลการตรวจสอบร่วมกับผู้ตรวจสอบภายในและผู้สอบบัญชี คณะกรรมการตรวจสอบควรสอบถามถึงขอบเขตการตรวจสอบที่ได้วางแผนไว้เพื่อให้มั่นใจว่าแผนการตรวจสอบดังกล่าวจะช่วยให้ตรวจพบการทุจริตหรือข้อบกพร่องต่างๆ ของระบบการควบคุมภายใน

- การพิจารณาร่วมกับผู้ตรวจสอบภายในถึงปัญหาหรือข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในระหว่างการตรวจสอบ และบททวนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน

- การพิจารณาร่วมกับผู้สอบบัญชีถึงปัญหาหรือข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากการตรวจสอบงบการเงิน

- การพิจารณาร่วมกับผู้ตรวจสอบภายในและผู้สอบบัญชีว่าได้มีการวางแผนเพื่อทบทวนวิธีการและการควบคุมการประมวลผลข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ และสอบถามเกี่ยวกับโครงการรักษาความปลอดภัยโดยเฉพาะ เพื่อป้องกันการทุจริตหรือการใช้คอมพิวเตอร์ไปในทางที่ผิดโดยพนักงานบริษัทหรือบุคคลภายนอก

- การพิจารณาบททวนรายการที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ เช่น รายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัท เป็นต้น

- การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์

- การปฏิบัติตามอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมาย

- การพิจารณาประเมินผลตนเองเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมาย

(2) จำนวนครั้งการประชุม

2.1 จำนวนครั้งการประชุมในแต่ละปีขึ้นอยู่กับขนาดของธุรกิจ และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ โดยทางปฏิบัติทั่วไปคณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมโดยเฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง

2.2 ประธานกรรมการตรวจสอบอาจเรียกประชุมคณะกรรมการตรวจสอบเป็นพิเศษได้

หากมีการร้องขอจากกรรมการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายใน ผู้สอบบัญชี หรือ ประธานกรรมการ บริษัท ให้พิจารณาประเด็นปัญหาที่จำเป็นต้องหารือร่วมกัน

(3) ผู้เข้าร่วมประชุม

3.1 กรรมการตรวจสอบควรเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการตรวจสอบทุกครั้ง และคณะกรรมการตรวจสอบต้องกำหนดจำนวนสมาชิกที่จะต้องมาประชุมเพื่อให้การประชุมใช้ได้ตามกฎหมาย

3.2 คณะกรรมการตรวจสอบอาจเชิญกรรมการหรือผู้บริหารของบริษัท ผู้ตรวจสอบภายใน หรือผู้สอบบัญชีเข้าร่วมประชุมด้วยในเรื่องที่กำหนด เช่น การควบคุมภายใน แผนการตรวจสอบ เป็นต้น

3.3 คณะกรรมการตรวจสอบควรมีการประชุมกับนักกฎหมายของบริษัทเป็นประจำ หรือ ประชุมกับนักกฎหมายภายนอกหากเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นและเหมาะสม เพื่อหารือประเด็นปัญหาทางกฎหมายซึ่งมีหรืออาจมีผลสำคัญต่องบการเงินของบริษัท ในกรณีสำคัญและจำเป็นคณะกรรมการตรวจสอบอาจเชิญนักกฎหมายของบริษัท และ/หรือนักกฎหมายภายนอกเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการตรวจสอบด้วยก็ได้

(4) การลงคะแนนเสียง

4.1 ในเอกสารประกอบการประชุมต้องระบุชื่อบุคคลและกำหนดให้กรรมการตรวจสอบผู้ที่มีส่วนได้เสียใดๆ ในเรื่องที่พิจารณาห้ามมิให้แสดงความเห็นและลงคะแนนเสียงในเรื่องนั้นๆ

4.2 เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

(5) รายงานการประชุม

ให้เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้จัดรายงานการประชุมซึ่งรายงานการประชุมจะต้องนำส่งคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริษัท เพื่อคณะกรรมการบริษัทจะได้ทราบถึงกิจกรรมของคณะกรรมการตรวจสอบอย่างทันเวลา และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการตรวจสอบควรนำส่งรายงานการประชุมต่อผู้ตรวจสอบภายในและผู้สอบบัญชีเพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลและเพื่อบอกกล่าวเรื่อง ที่คณะกรรมการตรวจสอบให้ความใส่ใจหรือควรได้รับการใส่ใจเป็นพิเศษ

8. การรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการรายงานกิจกรรมของคณะกรรมการตรวจสอบ หรือหน้าที่อื่นใดที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท รายงานของคณะกรรมการตรวจสอบจะมีความสำคัญต่อคณะกรรมการบริษัท ผู้ถือหุ้น และผู้ลงทุนทั่วไป เนื่องจากรายงานดังกล่าวจะแสดงความเห็นอย่างเป็นทางการและเป็นอิสระ และตรงไปตรงมาของคณะกรรมการตรวจสอบ และทำ

ให้คณะกรรมการบริษัทมั่นใจได้ว่าฝ่ายจัดการได้มีการบริหารงานอย่างระมัดระวังและคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน

(1) การรายงานต่อคณะกรรมการบริษัท

1.1 รายงานกิจกรรมต่างๆ ที่ทำอย่างเป็นประจำ เพื่อคณะกรรมการบริษัทจะได้ทราบถึงกิจกรรมของคณะกรรมการตรวจสอบ

- รายงานการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งระบุความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบในเรื่องต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน

- สรุปรายงานกิจกรรมที่ทำระหว่างปี

- รายงานเกี่ยวกับความเห็นต่อรายงานทางการเงิน การตรวจสอบภายใน และกระบวนการตรวจสอบภายใน

- รายงานอื่นใดที่เห็นว่าคณะกรรมการบริษัทควรทราบ

1.2 รายงานสิ่งที่ตรวจพบในทันที เพื่อคณะกรรมการบริษัทจะได้หาแนวทางแก้ไขได้ทันเวลา

- รายการความขัดแย้งทางผลประโยชน์

- ข้อสงสัยหรือสันนิษฐานว่าอาจมีการทุจริต หรือมีสิ่งผิดปกติ หรือมีความบกพร่องสำคัญในระบบการควบคุมภายใน

- ข้อสงสัยว่าอาจมีการฝ่าฝืนกฎหมาย หรือข้อกำหนดใดๆ ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

- รายงานอื่นใดที่เห็นว่าคณะกรรมการบริษัทควรทราบ

(2) การรายงานต่อหน่วยงานทางการ

หากคณะกรรมการตรวจสอบได้รายงานต่อคณะกรรมการบริษัทถึงสิ่งที่มีผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน และได้มีการหารือร่วมกันกับคณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารแล้วว่าต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไข เมื่อครบกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ร่วมกัน หากคณะกรรมการตรวจสอบพบว่าการเพิกเฉยต่อการดำเนินการแก้ไขดังกล่าวโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรรมการตรวจสอบรายใดรายหนึ่งอาจรายงานสิ่งที่พบดังกล่าวต่อสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้

(3) การรายงานต่อผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไป

รายงานกิจกรรมที่ทำระหว่างปีตามหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท ซึ่งรายงานดังกล่าวลงนามโดยประธานกรรมการตรวจสอบ และเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท

9. การประเมินผลคณะกรรมการตรวจสอบ

(1) เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าการทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบมีประสิทธิภาพและบรรลุล่วงวัตถุประสงค์ จึงควรมีการกำหนดกระบวนการประเมินผลคณะกรรมการตรวจสอบไว้อย่างเป็นทางการ

(2) การประเมินผลอาจเกิดจากการสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ และการตอบแบบสอบถามของสมาชิกกรรมการตรวจสอบถึงความมีประสิทธิภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ

(3) คณะกรรมการตรวจสอบควรได้ทราบถึงผลการประเมินและผลกระทบเกี่ยวกับการดำเนินงานจากผู้สอบบัญชี ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบภายใน ผู้อำนวยการฝ่ายการเงิน และผู้บริหาร เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และบรรลุล่วงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

10. ระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน

(1) ระบบการควบคุมภายใน

1.1 บริษัทจดทะเบียนควรจัดให้มีระบบควบคุมภายในที่ดีและมีประสิทธิผล เพื่อให้การดำเนินงานของบริษัทเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ตลอดจนมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.2 การควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการ แผนการจัดองค์กร ระบบงาน และวิธีการ ซึ่งมีอยู่ภายในองค์กร ซึ่งได้รับการออกแบบไว้โดยคณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารขององค์กร โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลเกี่ยวกับ

- ความเชื่อถือได้และความมีคุณภาพสมบูรณ์ของข้อมูล
- การปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน วิธีการ กฎหมาย และระเบียบข้อบังคับ
- การดูแล ป้องกัน ระวังรักษาทรัพย์สินของบริษัท
- การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และบรรลุล่วงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงานหรือแผนงานที่กำหนดไว้

1.3 องค์ประกอบของการควบคุมภายใน จำแนกออกเป็น 5 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันซึ่งมาจากวิถีทางที่ผู้บริหารดำเนินธุรกิจและเชื่อมโยงเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกระบวนการทางการบริหาร ซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารในองค์กร (Information and Communication) และการติดตามและประเมินผล (Monitoring)

(2) การตรวจสอบภายใน

2.1 บริษัทจดทะเบียนควรจัดให้มีหน่วยงานตรวจสอบภายในเพื่อทำหน้าที่วิเคราะห์ ประเมิน ให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะและข้อมูลเพื่อเป็นการสนับสนุนแก่ผู้ปฏิบัติงาน ในกรณีที่ไม่ได้ มีการจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบภายในขึ้นในบริษัท บริษัทจดทะเบียนนั้นควรมีระบบการตรวจสอบ ภายในอื่น (Out Source) ทดแทน

2.2 การตรวจสอบภายใน คือ การปฏิบัติงานอิสระที่ทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินผล การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ ขององค์กรให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสนับสนุนให้มีการควบคุม ภายในที่มีประสิทธิผลภายใต้ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมบริษัทควรดำรงรักษาให้ระบบควบคุมภายในและ การตรวจสอบภายในมีความเหมาะสมและมีประสิทธิผลอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาของการเป็น บริษัทจดทะเบียน

11. การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ ควรคำนึงถึงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับ หน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ เช่น

(1) คณะกรรมการตรวจสอบควรขอคำอธิบายจากฝ่ายจัดการเกี่ยวกับผลแตกต่างที่สำคัญๆ ในงบการเงินระหว่างปีปัจจุบันกับปีก่อนๆ (การพิจารณาบททวนนี้อาจทำในที่ประชุมของคณะ กรรมการบริษัทก็ได้) และพิจารณาร่วมกับฝ่ายจัดการถึงบทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร (Management's Discussion and Analysis หรือ MD&A) ที่ปรากฏในรายงานประจำปี

(2) คณะกรรมการตรวจสอบควรสอบถามผู้สอบบัญชีถึงขอบเขตที่ผู้สอบบัญชีได้พิจารณา ทบทวนบทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร และพิจารณาว่าข้อมูลที่ปรากฏในบทรายงาน และการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหารและสารสนเทศอื่นใดที่ปรากฏในรายงานประจำปีมีความสอดคล้อง กับสารสนเทศที่ปรากฏในงบการเงินหรือไม่ อย่างไร

(3) คณะกรรมการตรวจสอบควรขอให้ฝ่ายจัดการและผู้สอบบัญชีรายงานว่ามีปัญหาการ รายงานทางการเงินที่สำคัญอะไรบ้างที่ต้องปรึกษาหารือร่วมกันในระหว่างงวดบัญชีและหากมี ฝ่าย จัดการได้มีการแก้ไขแล้วอย่างไร

(4) คณะกรรมการตรวจสอบควรประชุมเป็นการเฉพาะกับผู้สอบบัญชีเพื่อขอความเห็นจาก ผู้สอบบัญชีในเรื่องต่างๆ เช่น คุณภาพของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีและคณะผู้ตรวจสอบภายใน ของบริษัทรวมทั้งเรื่องและผู้สอบบัญชีเป็นห่วงมากที่สุด และเขาเชื่อว่ามีสิ่งอื่นอีกหรือไม่ที่ควรปรึกษา หารือร่วมกันกับคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งไม่ได้หยิบยกขึ้นมาหรืออธิบายไว้ที่อื่น

(5) คณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริษัทควรพิจารณาว่า ควรหรือไม่ที่ผู้สอบบัญชีประชุมกับคณะกรรมการบริษัททั้งคณะเพื่อหารือถึงประเด็นสำคัญ เกี่ยวกับงบการเงินและเพื่อตอบข้อซักถามที่กรรมการอื่นหยิบขึ้นมา

(6) คณะกรรมการตรวจสอบควรขอคำอธิบายจากผู้อำนวยความสะดวกฝ่ายบัญชีและการเงินของบริษัทและผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ของหน่วยงานทางการที่กำกับควบคุมดูแลที่เกี่ยวข้องกับกิจการและมีผลต่องบการเงินของบริษัท

(7) คณะกรรมการตรวจสอบควรหารือร่วมกับฝ่ายบริหารและผู้สอบบัญชีถึงเนื้อหาสำคัญของปัญหาที่หยิบยกขึ้นมาโดยนักกฎหมายภายในและภายนอกบริษัทเกี่ยวกับคดีความในศาล ภาวะที่อาจเกิดขึ้นภายนอกหน้า สิทธิเรียกร้องหรือการถูกประเมินใดๆ (Claims or Assessments) คณะกรรมการตรวจสอบควรเข้าใจว่าเรื่องต่างๆ ดังกล่าวจะปรากฏในงบการเงินอย่างไร

(8) คณะกรรมการตรวจสอบควรทบทวนยอดการตั้งค่าใช้จ่ายค้างจ่ายทางบัญชี การตั้งสำรองหรือประมาณการที่มีอยู่โดยฝ่ายจัดการและเนื้อหาสำคัญที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่องบการเงิน

(9) คณะกรรมการตรวจสอบควรดูเกี่ยวกับปัญหาภาษีเงินได้ที่ยื่นต่อกรมสรรพากรว่าจะมีรายการสำคัญใดๆ ที่อาจมีปัญหากับกรมสรรพากร และควรสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของการสำรองภาษีที่เกี่ยวข้อง

(10) คณะกรรมการตรวจสอบควรพิจารณาทบทวนหนังสือรับรองจากฝ่ายจัดการของบริษัท (Management Representative Letter) ซึ่งได้ให้กับผู้สอบบัญชี และถามดูว่าเขาได้ประสพกับความยุ่งยากใดๆ ในการได้นั้น หรือสิ่งที่รับรอง (Representations) เฉพาะใดๆ ในหนังสือนั้น

(11) การดำเนินการอื่นใดที่คณะกรรมการตรวจสอบเห็นสมควร

12. การรายงานของบริษัทจดทะเบียนต่อตลาดหลักทรัพย์

(1) การรายงานเมื่อมีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ

1.1 รายงานมติที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทหรือมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นถึงการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ พร้อมนำส่งแบบแจ้งรายชื่อและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (F24-1) ผ่านทางโทรสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์

1.2 นำส่งหนังสือรับรองและประวัติของกรรมการตรวจสอบ (F24-2) พร้อมการรายงานมติการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและแบบแจ้งรายชื่อและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

1.3 นำส่งแบบรับทราบภาระหน้าที่ต่อการรายงานการถือครองหลักทรัพย์ภายใน 7 วันทำการนับจากวันที่ได้รับการแต่งตั้ง

1.4 นำส่งการรายงานการถือครองหลักทรัพย์ (แบบ 59-1) ภายในวัน 30 วันนับจากวันที่

ได้รับการแต่งตั้ง

(2) การรายงานเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสมาชิกคณะกรรมการตรวจสอบ

2.1 รายงานมติที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทหรือมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นถึงการเปลี่ยนแปลงสมาชิกกรรมการตรวจสอบ พร้อมนำส่งแบบแจ้งรายชื่อและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (F24-3) ผ่านทางโทรสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์

2.2 นำส่งหนังสือรับรองและประวัติของกรรมการตรวจสอบ (F24-2) สำหรับกรรมการตรวจสอบที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ พร้อมการรายงานมติการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและแบบแจ้งรายชื่อและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

2.3 นำส่งแบบรับทราบภาระหน้าที่ต่อกรรายงานการถือครองหลักทรัพย์ภายใน 7 วันทำการนับจากวันที่ได้รับการแต่งตั้ง

2.4 นำส่งการรายงานการถือครองหลักทรัพย์ (แบบ 59-1) ภายในวัน 30 วันนับจากวันที่ได้รับการแต่งตั้ง

(3) การรายงานเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงขอบเขตหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

รายงานมติที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทหรือมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นถึงการเปลี่ยนแปลงขอบเขตหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ พร้อมนำส่งแบบแจ้งรายชื่อและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (F24-3) ผ่านทางโทรสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์

ฝ่ายบริษัทจดทะเบียน

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

23 มิถุนายน 2542

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ.

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติของคณะกรรมการตรวจสอบ
กับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายใน

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ ตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต ภาควิชา
การบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามมีทั้งหมด 7 หน้า แบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในของคณะกรรมการตรวจสอบ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในของคณะกรรมการ
ตรวจสอบ

ส่วนที่ 5 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่านในการสละเวลาอันมีค่าเพื่อตอบคำถามให้ตรงกับความคิดเห็น
ของท่าน และนำส่งทางไปรษณีย์ตามซองที่แนบมาพร้อมกันนี้ ภายในวันที่ 15 กรกฎาคม 2547 ข้อมูลนี้
จะถูกเก็บเป็นความลับ โดยนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมและนำมาใช้ประโยชน์โดยตรงทางวิชาการเท่านั้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

☆☆☆☆☆☆

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ต้องการ หรือกรอกข้อความลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ตำแหน่งปัจจุบันของท่าน

ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ

กรรมการตรวจสอบ

อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

2. การตรวจสอบภายในของบริษัทมีลักษณะใด

มีฝ่ายตรวจสอบภายในของบริษัทเอง (In-house)

จ้างผู้ตรวจสอบภายในจากภายนอก (Outsource)

อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

3. ขนาดของธุรกิจ (พิจารณาจากยอดขายสินทรัพย์รวม ปี 2546)

- น้อยกว่า 1,000 ล้านบาท   5,001 – 10,000 ล้านบาท
- 1,000 – 5,000 ล้านบาท   มากกว่า 10,000 ล้านบาท

4. หมวดอุตสาหกรรมของบริษัท (โปรดเลือกตอบเพียง 1 ข้อเท่านั้น)

1. ธุรกิจการเกษตร   11. เครื่องมือและเครื่องจักร   21. การแพทย์
2. อาหารและเครื่องดื่ม   12. บรรจุภัณฑ์   22. โรงแรมและ
บริการท่องเที่ยว
3. ของใช้ในครัวเรือน   13. เยื่อกระดาษและกระดาษ   23. การพิมพ์และสิ่งพิมพ์
4. อัญมณีและเครื่องประดับ   14. ยานพาหนะและอุปกรณ์   24. บริการเฉพาะกิจ
5. เวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง   15. วัสดุก่อสร้างและตกแต่ง   25. ขนส่ง
6. สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม   16. พัฒนาอสังหาริมทรัพย์   26. คลังสินค้าและไซโล
7. ธนาคาร   17. พลังงาน   27. สื่อสาร
8. เงินทุนหลักทรัพย์   18. เหมืองแร่   28. เครื่องใช้ไฟฟ้า
และคอมพิวเตอร์
9. ประกันชีวิตและประกันภัย   19. พาณิชยกรรม   29. ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
10. เคมีภัณฑ์และพลาสติก   20. บันเทิงและสันทนาการ   30. อื่นๆ
31. บริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ

5. สำนักงานตรวจสอบบัญชีที่ตรวจสอบบัญชีของบริษัทท่าน ประจำปี 2546

- สำนักงานตรวจสอบบัญชี Big 4 คือ
- บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิภาค ไทย สอบบัญชี จำกัด
- บริษัท ไพร์ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอบีเอส จำกัด
- บริษัท สำนักงาน เอ็นส์ แอนด์ ยัง จำกัด
- สำนักงานดีลอยท์ ทูซ โหม้ทสุ ไชยยศ
- สำนักงานร่วมทุนกับต่างประเทศ (นอกจาก Big 4)
- สำนักงานในประเทศ
- อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบ

1. คณะกรรมการตรวจสอบ จำนวนทั้งสิ้น _____ คน ประกอบด้วยกรรมการที่มาจาก

- กรรมการบริหาร _____ คน
- กรรมการที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร คือ
- กรรมการอิสระ _____ คน
- กรรมการจากภายนอกอื่น _____ คน

2. กรรมการตรวจสอบบริษัทท่านมีความรู้คุณวุฒิทางการศึกษา หรือประสบการณ์ทำงานสาขาใดบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ การบัญชี/การเงิน	☐ วิศวกรรมศาสตร์
☐ บริหารธุรกิจ/การจัดการ	☐ สถาปัตยกรรมศาสตร์
☐ นิติศาสตร์	☐ เศรษฐศาสตร์
☐ รัฐศาสตร์	☐ แพทยศาสตร์
☐ วิทยาศาสตร์	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

3. กรรมการตรวจสอบบริษัทท่าน **ทุกคน**มีความสามารถในการอ่านและเข้าใจงบการเงินขั้นพื้นฐาน (Financial Literacy)

- ใช่
 ไม่ใช่

4. คณะกรรมการตรวจสอบบริษัทท่าน ประกอบด้วยสมาชิกอย่างน้อย 1 คน เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษทางการบัญชีหรือการเงิน (Financial Expertise) ตามคำนิยามต่อไปนี้ใช่หรือไม่

"การมีประสบการณ์การทำงานด้านการเงินหรือบัญชี, ประกาศนียบัตรด้านวิชาชีพการบัญชี หรือมีประสบการณ์อื่นเทียบเท่า หรือมีประวัติที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ความชำนาญระดับสูงด้านการเงิน ประกอบด้วยประวัติการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร (Chief Executive Officer) ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน (Chief Financial Officer) หรือเจ้าหน้าที่อาวุโสอื่นที่รับผิดชอบในการสอดส่องดูแลด้านการเงิน (Financial oversight responsibilities)"

- ใช่
 ไม่ใช่ (ข้ามไปทำข้อ 6)

5. สมาชิกของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติตามข้อ 4 มีทั้งสิ้น _____ คน

6. ในความคิดเห็นของท่าน ท่านคิดว่าความรู้ความสามารถของสมาชิกในคณะกรรมการตรวจสอบโดยรวม ในประเด็นเกี่ยวกับการบัญชี การเงิน และการตรวจสอบอยู่ในระดับใด

- ดีเลิศ   ดีมาก   ดี   พอใช้   ไม่ดี

7. เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ แต่งตั้งจาก

☐ หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายใน	☐ เลขานุการบริษัท
☐ ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี และการเงิน	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในของคณะกรรมการตรวจสอบ

- การเสริมสร้างและประกันความเป็นอิสระแก่หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายใน

1. อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาแต่งตั้ง โยกย้ายหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายในของบริษัทมีลักษณะใด
  - อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาทั้งสิ้นเป็นของคณะกรรมการตรวจสอบ
  - คณะกรรมการตรวจสอบเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นประกอบการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร
  - อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเป็นของประธานกรรมการบริหาร (CEO)
  - อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเป็นของผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน (CFO) หรือผู้มีอำนาจสูงสุดด้านบัญชีหรือการเงินอื่นๆ
  - อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

- การประชุม

2. ในปี 2546 คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมร่วมกัน _____ ครั้ง
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบโดยเฉลี่ย _____ ชั่วโมง _____ นาทีต่อครั้ง
4. ในปี 2546 คณะกรรมการตรวจสอบกับหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายในมีการประชุมร่วมกัน _____ ครั้ง
5. ระยะเวลาที่ใช้ในการประชุม ของคณะกรรมการตรวจสอบกับหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายในโดยเฉลี่ย _____ ชั่วโมง _____ นาทีต่อครั้ง
6. มีการจัดประชุมระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบกับหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายในเป็นการส่วนตัว โดยไม่มีฝ่ายบริหารเข้าร่วม (Private Meeting) หรือไม่
  - มี โดยการประชุมระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบกับหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายในทุกครั้ง เป็นการประชุมแบบส่วนตัว
  - มี โดยการประชุมระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบกับหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายในบางครั้ง เป็นการประชุมแบบส่วนตัว
  - ไม่มี

● การสอบทานแผนงาน และผลงานการตรวจสอบภายใน (Internal audit plan and result)	ใช่	ไม่ใช่
7. คณะกรรมการตรวจสอบ ทำการสอบทานแนวการตรวจสอบภายใน (Internal Audit Program)	☐	☐
8. คณะกรรมการตรวจสอบ ทำการสอบทานแผนงบประมาณของฝ่ายตรวจสอบภายใน	☐	☐
9. คณะกรรมการตรวจสอบ ทำการสอบทานแผนงานการทำงานร่วมกันระหว่างฝ่ายตรวจสอบภายในกับผู้สอบบัญชี	☐	☐
10. คณะกรรมการตรวจสอบ ทำการสอบทานผลงานการตรวจสอบภายในที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านการจัดทำรายงานทางการเงิน	☐	☐
11. คณะกรรมการตรวจสอบ ทำการสอบทานผลงานการตรวจสอบภายในที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านการควบคุมภายใน	☐	☐
12. คณะกรรมการตรวจสอบ ทำการสอบทานผลงานการตรวจสอบภายในที่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	☐	☐
● การสอบทานการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในของผู้บริหาร		
13. คณะกรรมการตรวจสอบ พิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการตอบสนองของฝ่ายบริหารที่มีต่อสิ่งที่ตรวจพบ (Audit Findings) และข้อเสนอแนะ (Suggestions) ของฝ่ายตรวจสอบภายใน	☐	☐
14. คณะกรรมการตรวจสอบ พิจารณาประเด็นที่ฝ่ายบริหารทำให้เกิดอุปสรรคหรือเข้าไปจำกัดขอบเขตการปฏิบัติงานของฝ่ายตรวจสอบภายใน	☐	☐

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในของคณะกรรมการตรวจสอบ

กิจกรรมที่คณะกรรมการตรวจสอบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายใน	ไม่ได้ปฏิบัติ	ระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมการส่งเสริมความเป็นอิสระ 						
1. เสริมสร้างและประกันความเป็นอิสระแก่ผู้ตรวจสอบภายในให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างตรงไปตรงมา						
2. สอบทานและมีส่วนร่วมในการแต่งตั้ง โยกย้ายหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบภายใน						
<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมการสอบทานแผนงาน และผลงานการตรวจสอบภายใน 						
1. สอบทานขอบเขตการตรวจสอบภายใน						
2. สอบทานกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงแผนงาน หรือขอบเขตการตรวจสอบภายใน						
3. สอบทานแผนอัตรากำลังของฝ่ายตรวจสอบภายใน						
4. สอบทานมาตรฐานการปฏิบัติงานตรวจสอบภาคสนาม						
5. สอบทานสิ่งที่ตรวจพบ (Findings) และข้อเสนอแนะ (Suggestions) ของฝ่ายตรวจสอบภายใน						
<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมการประเมินความเสี่ยง และระบบการควบคุมภายใน 						
1. สอบทานความเสี่ยงทางธุรกิจและการเงินที่อาจเกิดขึ้น และมาตรการการจัดการความเสี่ยงที่มี						
2. สอบทานกับผู้สอบบัญชีและผู้ตรวจสอบภายในเกี่ยวกับความเพียงพอ และความมีประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายใน						
3. พิจารณาร่วมกับผู้ตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการควบคุมการประมวลผลข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ และโครงการรักษาความปลอดภัย เพื่อป้องกันการทุจริตหรือการใช้อคอมพิวเตอร์ไปในทางที่ผิด						

กิจกรรมที่คณะกรรมการตรวจสอบ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายใน	ไม่ได้ ปฏิบัติ	ระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง				
		น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
● กิจกรรมการเป็นผู้ประสานงาน						
1. ทำหน้าที่ประสานงาน ในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ สอบบัญชีกับฝ่ายตรวจสอบภายใน						
2. ทำหน้าที่ประสานงาน ในการติดต่อสื่อสารระหว่างฝ่าย บริหาร ผู้สอบบัญชี ฝ่ายตรวจสอบภายใน และคณะ กรรมการบริษัท						
● กิจกรรมอื่นๆ						
1. ติดตามประเด็นสำคัญที่ตรวจพบ ว่ามีการแก้ไข หรือ ตอบสนองจากผู้รับการตรวจสอบ และฝ่ายบริหารหรือไม่						
2. สอบทานและอนุมัติกฎบัตร (Charter) ของฝ่ายตรวจ สอบภายใน						
3. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของฝ่าย ตรวจสอบภายใน						
4. พิจารณาคำตอบแทนให้กับผู้ตรวจสอบภายใน						
5. เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนางานด้านการ ตรวจสอบภายในให้ดีขึ้น						

ส่วนที่ 5 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ

- น้อยกว่า 25 ปี   45 – 54 ปี
 25 – 34 ปี   55 – 64 ปี
 35 – 44 ปี   ตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี   ปริญญาโท
 ปริญญาตรี   สูงกว่าปริญญาโท

4. ท่านมีประสบการณ์การทำงานเป็นกรรมการตรวจสอบหรือไม่

- มี รวมระยะเวลาประมาณ _____ ปี
- ไม่มี

5. ท่านมีประสบการณ์ในงานด้านการบัญชีหรือการเงินหรือไม่

- มี
- ไม่มี (ข้ามไปทำข้อ 7)

6. ท่านมีประสบการณ์ในงานด้านการบัญชีหรือการเงินใดบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ประธานกรรมการบริหาร (CEO) ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน (ตามการจัดกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ 8 กลุ่ม)
- ประธานกรรมการบริหาร (CEO) ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น
- ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน (CFO) ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน
- ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน (CFO) ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น
- พนักงานบัญชี/สมุหบัญชี ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน
- พนักงานบัญชี/สมุหบัญชี ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น
- ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
- ผู้ตรวจสอบภายใน
- นักวิชาการ/อาจารย์ผู้สอนทางด้านการบัญชีหรือการเงิน
- อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

7. ท่านเห็นว่า มีอุปสรรคหรือข้อจำกัดใดที่ทำให้ท่านไม่สามารถปฏิบัติงานร่วมกับฝ่ายตรวจสอบภายใน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอขอบคุณที่ท่านสละเวลาในการตอบแบบสอบถามนี้

ภาคผนวก ข.

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอย

การวิจัยครั้งนี้มีตัวแบบทั้งสิ้น 5 ตัวแบบ ดังนี้

ตัวแบบที่ 1

$$\text{FRQ} = \beta_0 + \beta_1 [\text{AC}] + \beta_2 [\text{IA}] + \beta_3 [\text{AUD}] + \beta_4 [\text{SALE}] + \beta_5 [\text{SHMD}] + \beta_6 [\text{LVRG}] + \varepsilon$$

ตัวแบบที่ 2

$$\text{TIME} = \beta_0 + \beta_1 [\text{AC}] + \beta_2 [\text{IA}] + \beta_3 [\text{AUD}] + \beta_4 [\text{SALE}] + \beta_5 [\text{SHMD}] + \beta_6 [\text{LVRG}] + \varepsilon$$

ตัวแบบที่ 3

$$\text{PVT} = \beta_0 + \beta_1 [\text{AC}] + \beta_2 [\text{IA}] + \beta_3 [\text{AUD}] + \beta_4 [\text{SALE}] + \beta_5 [\text{SHMD}] + \beta_6 [\text{LVRG}] + \varepsilon$$

ตัวแบบที่ 4

$$\text{REVP} = \beta_0 + \beta_1 [\text{AC}] + \beta_2 [\text{IA}] + \beta_3 [\text{AUD}] + \beta_4 [\text{SALE}] + \beta_5 [\text{SHMD}] + \beta_6 [\text{LVRG}] + \varepsilon$$

ตัวแบบที่ 5

$$\text{REVM} = \beta_0 + \beta_1 [\text{AC}] + \beta_2 [\text{IA}] + \beta_3 [\text{AUD}] + \beta_4 [\text{SALE}] + \beta_5 [\text{SHMD}] + \beta_6 [\text{LVRG}] + \varepsilon$$

ตัวแบบทั้ง 5 ใช้วิธีวิเคราะห์ความถดถอย ซึ่งต้องมีการตรวจสอบเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. ค่าเฉลี่ยของค่าคลาดเคลื่อน = 0
2. ค่าคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ
3. ค่าคลาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระกัน
4. ค่าแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อนต้องคงที่ทุกค่าของ X
5. ตัวแปรอิสระทุกตัวต้องเป็นอิสระกัน

สำหรับการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (ตัวแบบที่ 3) ไม่ต้องตรวจสอบเงื่อนไขข้อที่ 2 และ 4 การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยแสดงได้ดังต่อไปนี้

1. ค่าเฉลี่ยของค่าคลาดเคลื่อน = 0

เงื่อนไขข้อนี้ไม่จำเป็นต้องตรวจสอบ เนื่องจากเมื่อใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดในการประมาณค่า β_0 และ β_1 จะทำให้ $E(\text{error}) = 0$ เสมอ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546: 349)

2. ค่าคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ

เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ตัวอย่างมีขนาดใหญ่ (ซึ่งวัดได้จาก N มากกว่า 30 หรือ N มากกว่า 3 หรือ 4 เท่าของจำนวน Parameters ในสมการถดถอย) โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 183 ตัวอย่าง เงื่อนไขเรื่องการแจกแจงแบบปกติจึงสามารถยอมรับได้ โดยสามารถประมาณได้ว่าข้อมูลมีการแจกแจงใกล้เคียงแบบปกติ

3. ค่าคลาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระกัน

การทดสอบว่าค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกันหรือไม่ ทดสอบโดยใช้สถิติทดสอบ Durbin – Watson โดยถ้าค่า Durbin – Watson มีค่าใกล้ 2 คือ มีค่าอยู่ในช่วง 1.5 ถึง 2.5 สามารถสรุปได้ว่าค่าคลาดเคลื่อนมีความเป็นอิสระกัน

จากการคำนวณพบว่าตัวแบบทั้ง 5 มีค่า Durbin – Watson อยู่ในช่วง 1.5 ถึง 2.5 ตามเงื่อนไขที่กำหนด จึงสรุปได้ว่าค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน แสดงได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ข.1 ค่า Durbin – Watson

ตัวแบบ	ค่า Durbin – Watson
ตัวแบบที่ 1	1.976
ตัวแบบที่ 2	1.824
ตัวแบบที่ 3	1.945
ตัวแบบที่ 4	1.952
ตัวแบบที่ 5	2.238

4. ค่าแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อนต้องคงที่ทุกค่าของ X

การตรวจสอบว่าค่าคลาดเคลื่อนคงที่ทุกค่าของ X หรือไม่ เป็นการตรวจสอบเพื่อแก้ไขปัญหาการเกิด Heteroscedastic สถิติที่ใช้ทดสอบ คือ White Test โดยพิจารณาจากค่า Sig F หากค่า Sig F มากกว่า 0.05 ถือว่าตัวแบบนั้นไม่เกิดปัญหา Heteroscedastic โดยเงื่อนไขตัวแบบความถดถอยโลจิสติกไม่ต้องตรวจสอบ

จากการคำนวณพบว่าตัวแบบทั้ง 4 มีค่า Sig F มากกว่า 0.05 จึงสรุปได้ว่าค่าแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อนคงที่ทุกค่าของ X โดยสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ข. 2 ค่า Sig F ของการทดสอบ White Test

ตัวแบบ	ค่า Sig F
ตัวแบบที่ 1	0.063
ตัวแบบที่ 2	0.318
ตัวแบบที่ 4	0.791
ตัวแบบที่ 5	0.111

5. ตัวแปรอิสระทุกตัวต้องเป็นอิสระกัน

การตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองหรือไม่จะพิจารณาจากค่าสถิติ Variance Inflation Factor (VIF) และ Tolerance โดยถ้าค่า VIF มีค่ามาก และค่า Tolerance มีค่าใกล้ศูนย์ แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเอง ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity

ตารางที่ ข. 3 ค่า Variance Inflation Factor และ Tolerance ของตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	AC	IA	AUD	SALE	SHMD	LVRG
VIF	1.051	1.077	1.114	1.049	1.181	1.107
Tolerance	0.951	0.928	0.898	0.953	0.847	0.903

จากการคำนวณพบว่าค่า VIF ของตัวแปรทุกตัวมีค่าต่ำกว่า 1.5 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำมาก ส่วนค่า Tolerance ของตัวแปรทุกตัวไม่มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ จึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอิสระกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจินตนา เพ็ชรนิล เกิดเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2523 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 สาขาวิชาการบัญชีต้นทุน จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพณิชยการพระนคร และปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2545 โดยระหว่างศึกษาได้รับทุนอุดหนุนการศึกษา (ทุนผู้ช่วยสอน) ของภาควิชาการบัญชีเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย